

Obsah

III *Prípravné akty*

Európsky hospodársky a sociálny výbor

550. plenárne zasadnutie EHSV, 19. 2. 2020 – 20. 2. 2020

2020/C 120/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke – Ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2020 [COM(2019) 650 final]	1
2020/C 120/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny [COM(2019) 652 final]	7

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

550. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV, 19. 2. 2020 – 20. 2. 2020

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke – Ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2020

[COM(2019) 650 final]

(2020/C 120/01)

Spravodajca: **Tommaso DI FAZIO**

Konzultácia	Európska komisia 6. 2. 2020
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	4. 2. 2020
Prijaté v pléne	19. 2. 2020
Plenárne zasadnutie č.	550
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	120/1/3

1. Závěry a odporúčania

1.1. EHSV víta navrhnutie ročnej stratégie rastu na rok 2020 založenej na štyroch základných pilieroch, ktorými sú životné prostredie, produktivita, stabilita a spravodlivosť. Predovšetkým sa domnieva, že cieľ environmentálnej udržateľnosti, ako sa oprávnene uvádza v stratégii, je hlavným referenčným bodom, okolo ktorého treba zjednotiť rozhodnutia a úsilie celej spoločnosti, ako aj prostriedky, ktoré bude mať k dispozícii, s cieľom účinne sa snažiť o dosiahnutie cieľov stanovených do roku 2030 a klimatickej neutrálnosti do roku 2050. EHSV v tejto súvislosti odporúča, aby sa počítalo s možnosťou dosiahnuť tieto ciele skôr, ak to vzhľadom na ukazovatele environmentálnej degradácie bude potrebné.

1.2. EHSV víta začlenenie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja na rok 2030 do strategickej vízie Komisie vo všetkých hospodárskych politikách a politikách zamestnanosti, čím sa prispieje k vytvoreniu európskeho sociálneho trhového hospodárstva, ktoré bude slúžiť všetkým, a zabezpečí udržateľný, inkluzívny a konkurencieschopný rast.

1.3. EHSV je presvedčený, že udržateľnosť je kľúčovým prvkom každej úspešnej stratégie konkurencieschopnosti a Európa by mala posilniť jej hospodárske hnacie mechanizmy a zároveň upevniť svoje postavenie globálneho inovátora, ktoré sa zakladá na modeli obehového hospodárstva a na prechode na nové udržateľné modely rastu, a vytvoriť pritom ďalšiu generáciu podnikateľských príležitostí, ktoré sa budú riadiť dopytom po udržateľných riešeniach.

1.4. EHSV víta avizovanú zmenu ročnej stratégie v snahe prekonať súčasnú koncepciu zameranú na krátkodobé a strednodobé plány a ciele a konečne vypracovať dlhodobé stratégie, ako si to vyžadujú investície potrebné na realizáciu stratégie environmentálnej udržateľnosti prostredníctvom komplexných integrovaných energetických a klimatických plánov, ktoré zaviedli členské štáty a schválila Komisia.

1.5. EHSV vyzýva Komisiu, aby do tejto strategickkej vízie zahrnila potrebu rýchleho rozvoja interoperabilných, hmotných a nehmotných inteligentných infraštruktúrnych sietí, ktoré sú nevyhnutné na dokončenie a udržateľný rozvoj dobre vybaveného a súdržného európskeho jednotného trhu s cieľom zabezpečiť harmonický, spravodlivý a inkluzívny rozvoj.

1.6. EHSV odobruje usmernenia stanovené v ročnej stratégii, pokiaľ ide o investície do nehmotných oblastí vzdelávania, odbornej prípravy a rozvoja zručností, a považuje ich za neopomenuteľné a rozhodujúce. Ide o investície na dlhé a veľmi dlhé časové obdobie v záujme zlepšenia spoločnosti, kultúry a medzinárodnej konkurencieschopnosti.

1.7. EHSV schvaľuje a podporuje tendenciu rozvíjať výskum a inovácie a zvýšiť finančné prostriedky na tieto oblasti, ktoré sú dlhodobými investíciami so strategickým významom pre konkurencieschopnosť EÚ ako celku na medzinárodnej úrovni. Najmä v oblastiach, pre ktoré je príznačná modernizácia a náhrada pôvodných technológií čistými v sektoroch energetiky, dopravy a vykurovania a chladenia budov, ako aj v každom odvetví priemyslu, ale aj v oblasti poľnohospodárstva a služieb, a to prostredníctvom čoraz rozsiahlejšieho využívania inovačných technológií, najmä digitálnych technológií, umelej inteligencie a technológie 5G.

1.8. EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia venuje v oznámení len malý priestor ročnému prieskumu rastu v Únii, pričom sa obmedzuje na tvrdenie, že „krátkodobý hospodársky výhľad je zatienený oveľa menej priaznivým hospodárskym a geopolitickým prostredím a vysokou mierou neistoty“ a že „úroveň investícií a potenciálny rast sú však stále pod úrovňou pred krízou“. Na túto situáciu by mohol mať vplyv aj neharmonický proces vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ. Podľa EHSV je najvyššou prioritou podpora udržateľného rastu, najmä v slabších krajinách a regiónoch, a silný rast európskeho HDP s cieľom vytvárať prosperitu a blahobyt, ktoré sú na podporu tejto stratégie nevyhnutné.

1.9. EHSV však podporuje každé z uvedených strategických usmernení, ktoré boli stanovené pre rast a majú udávať smer európskemu semestru 2020. Takisto schvaľuje vyzdvihnutie problematických aspektov pri splňaní každého z cieľov, najmä v súvislosti s investíciami potrebnými na realizáciu environmentálnych programov, ktoré môžu vzhľadom na platnosť súčasného paktu stability a jeho prísnych pravidiel sťažiť zabezpečenie jednotného vykonávania energetických a klimatických plánov v členských štátoch. Lahko sa môže stať, že ciele týkajúce sa obnovy životného prostredia dosiahnu len tie krajiny EÚ, ktoré splňajú alebo prekračujú požiadavky paktu stability. To stojí v ceste splneniu cieľa, ktorý musí EÚ dosiahnuť globálne, hoci sa jej podarí dosiahnuť čiastočný výsledok pre celú planétu napriek tomu, že sa ako celok odkloní od ambície byť modelom pre zvyšok sveta.

1.10. EHSV preto žiada, aby sa preskúmali a prijali opatrenia na reguláciu investícií, ktoré so zreteľom na obmedzenia paktu stability alebo uplatnením výnimky z nich, ako aj z pravidiel štátnej pomoci, dovoľia všetkým krajinám investovať v rozsahu potrebnom na dosiahnutie svojich cieľov stanovených v integrovaných energetických a klimatických plánoch, ktoré schválila Komisia.

1.11. EHSV víta návrh predložený v stratégii rastu na rok 2020 a verejne prezentovaný aj Európskemu parlamentu 15. januára 2020, aby sa využili všetky dostupné prostriedky a pákový efekt, ktoré sú k dispozícii prostredníctvom existujúcich nástrojov stanovených vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027, ale takisto by uvítal zvýšenie finančných prostriedkov tam, kde je to potrebné na dosiahnutie cieľov.

1.12. EHSV žiada, aby Komisia účinne a proaktívne monitorovala výsledky, ktoré majú získať jednotlivé členské štáty na základe dohodnutých energetických a klimatických plánov, a stimulovala podporné činnosti na riešenie problémov, a to aj finančných a v oblasti metodiky namiesto kritických výhrad.

1.13. EHSV súhlasí s tým, že je potrebné posilniť stabilitu a odolnosť finančného systému a sprísniť pravidlá, ktorými sa riadia finančné trhy, s cieľom obnoviť medzinárodnú úlohu európskej meny a prijať preventívne opatrenia proti budúcim krízam, ktoré sa v dôsledku globalizácie môžu objaviť inde vo svete a mať vplyv na Európu. Môže sa to dosiahnuť prostredníctvom posilnenia makroprudenciálnych pravidiel a iných opatrení zameraných na ochranu finančnej stability členských štátov. Okrem prebiehajúceho procesu dobudovania bankovej únie a únie kapitálových trhov by sa nadchádzajúce strategické preskúmanie menovej politiky ECB⁽¹⁾ malo zamerať konkrétnejšie na podporu hospodárskeho rastu v eurozóne a na posilnenie medzinárodnej úlohy eura.

1.14. EHSV zdôrazňuje, že je dôležité za jadro stratégie rastu na rok 2020 považovať zachovanie dobrých životných podmienok ľudí tým, že sa zachovajú a posilnia sociálne výdobytky, ktoré z EÚ urobili nasledoviahodný vzor pre celý svet.

1.15. Pokiaľ ide o zásadne dôležitý pilier sociálnych práv, EHSV víta skutočnosť, že tieto práva prevzali aj do stratégie udržateľného rastu na rok 2020. EHSV dúfa, že ciele európskeho semestra budú venovať osobitnú pozornosť otázke rodovej rovnosti, najmä pokiaľ ide o práva žien v pracovnej oblasti, dosiahnutie rovnosti miezd, ochranu zamestnania matiek – aj s cieľom zvrátiť klesajúci trend demografického vývoja – a podstatné zlepšenie právnych predpisov v oblasti ochrany rodiny vrátane zlepšenia rodičovskej dovolenky otcov, vytvárania priaznivého pracovného prostredia, aby sa zabránilo všetkým formám fyzického a psychologického násillia páchaného na ženách. Pokiaľ ide o rodovú rovnosť, právne predpisy o rozvode by sa mali uplatňovať jednotne a rovnako, aby sa zabezpečilo, že práva oboch manželov vo vzťahu k ich deťom vždy budú rovnaké.

1.16. EHSV sa domnieva, že EÚ musí posilniť svoju pozíciu na medzinárodnej scéne s cieľom zachovať prosperitu, bezpečnosť a hodnoty, na ktorých je založená, pričom musí zaujať vedúce postavenie v celosvetovom meradle tým, že bude podporovať presvedčivé a koherentné vykonávanie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a multilaterálny svetový poriadok založený na pravidlách, v ktorého centre stojí samotná OSN, pričom bude dôrazne obhajovať zásady demokracie a chrániť planétu, právny štát a základné práva.

1.17. EHSV je presvedčený, že dobudovanie dobre vybaveného a súdržného jednotného trhu so zameraním na potreby občanov a podnikov môže byť kľúčovým príspevkom k rastu, ak sa sústreďí na občanov a podniky, a musí byť jadrom harmonickej a inkluzívnej, oživenej, aktualizovanej európskej integrácie, ktorá je prispôbená novým technológiám a infraštruktúram plne interoperabilného digitálneho jednotného trhu. V procese transformácie v rámci európskeho ekologického dohovoru by sa mal klásť osobitný dôraz na úlohu obchodného modelu zameraného na ľudí, aký predstavujú podniky sociálneho hospodárstva.

1.18. EHSV považuje za potrebné, aby sa spolu s dôkladným administratívnym zjednodušením, rozsiahlym procesom digitalizácie a intenzívnym budovaním kapacít všetkých zainteresovaných strán vytvorila posilnená infraštruktúra jednotného trhu na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni.

1.19. EHSV sa domnieva, že sa môže stať, že realizácia navrhovanej strategickej vízie bude musieť čeliť rizikám a narázi na odpor, ak budú chýbať nové mechanizmy riadenia, ktoré by dokázali občanov a podniky, ako aj verejných a súkromných aktérov na miestnej a regionálnej úrovni, zapojiť ako proaktívnych protagonistov do procesu zdola nahor, v rámci ktorého by sa konkrétnym potrebám a výzvam v teréne dostalo pozornosti a náležitej váhy.

1.20. EHSV preto odporúča vytvoriť na rôznych úrovniach nové štruktúry riadenia schopné zabezpečiť účasť a zapojenie miestneho kontextu a občianskej spoločnosti do navrhovania a vykonávania opatrení, ktoré by boli spravodlivé a primerané realite, pre ktorú sú určené.

2. Ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2020 navrhnutá Komisiou

2.1. Medzičasom zjavne panuje všeobecná zhoda v tom, že pre budúcnosť Európy je potrebná nová dlhodobá globálna stratégia udržateľného a inkluzívneho rastu – so sprievodným komplexným plánom vykonávania na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030 – ktorá by zahŕňala všetky aspekty týkajúce sa európskej spoločnosti a občanov, podnikov a životného prostredia, v ktorých pôsobia, priemyslu a jeho konkurencieschopnosti, od investícií a verejného obstarávania až po obchod, zručnosti, inovácie a podporu malých a stredných podnikov (MSP).

2.2. Priority, ktoré Komisia identifikovala v dokumente obsahujúcom ročný prieskum rastu EÚ, by mali členské štáty zohľadniť pri vypracúvaní svojich vnútroštátnych politik a stratégií, ktoré vyústia do príslušných programov stability alebo konvergenčných programov a do národných programov reforiem.

⁽¹⁾ Úvodné vyhlásenie, tlačová konferencia, Christine Lagarde, prezidentka ECB, 12. decembra 2019.

2.3. Cieľom oznámenia o ročnom strategickom prieskume rastu v Európskej únii na rok 2020 ⁽²⁾ je prezentovať názor Komisie na politické priority, ktoré majú členské štáty zohľadniť pri zostavovaní svojich hospodárskych politík na rok 2020. Spočíva v integrácii cieľov udržateľného rozvoja OSN do roku 2030 do európskych politík. Ide najmä o:

- environmentálnu udržateľnosť, rast produktivity, spravodlivosť a makroekonomickú stabilitu ako piliere nového modelu hospodárskej politiky EÚ v nadchádzajúcich rokoch,
- potrebu vytvoriť takýto nový model rastu s cieľom účinne riešiť dlhodobé výzvy, ktoré nevyhnutne pretransformujú európsku spoločnosť,
- etablovanie Európy v úlohe politického a hospodárskeho lídra na svetovej scéne na základe nového modelu ako stimulu pre potenciálny rast,
- vyváženie krátkodobých a dlhodobých nákladov a prínosov týchto politík a štrukturálnych reforiem: rozdelenie prínosov a obmedzenie nákladov pre najzraniteľnejšie vrstvy obyvateľstva,
- značné verejné a súkromné investície v snahe dosiahnuť čo možno najväčšiu synergiu medzi rôznymi stanovenými politickými cieľmi, okrem iného v snahe „investovať rekordné sumy do špičkového výskumu a inovácií“ a odbornej prípravy, a najmä „do roku 2030 dosiahnuť súčasné ciele v oblasti klímy a energetiky“,
- optimalizáciu kľúčového faktora rozpočtu EÚ na obdobie rokov 2021 – 2027 s cieľom naplniť tieto politické ambície: „Investičný plán pre udržateľnú Európu, ktorý vychádza z existujúcich a nových mechanizmov, prinesie investície potrebné na realizáciu európskeho ekologického dohovoru“ a „mechanizmus pre spravodlivú transformáciu[, ktorý] bude pomáhať regiónom, ktorých sa bude transformácia dotýkať najviac, a zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo“,
- posilnenie správy hospodárskych záležitostí a demokratickú zodpovednosť, ktoré musia ísť ruka v ruke: posilnená demokratická zodpovednosť európskeho semestra a všeobecnejšie zámer Komisie pokračovať v dialógu s členskými štátmi a vyzývať ich, aby zapojili národné parlamenty, sociálnych partnerov a všetky ostatné príslušné zainteresované strany.

2.4. EÚ a členské štáty by ich teraz mali premeniť na stratégiu a súbor opatrení, ktoré je možné realizovať. Aby bola udržateľnosť základným kameňom politiky a činnosti, mali by európske inštitúcie, členské štáty a regióny združiť rôznorodé nástroje s cieľom umožniť účasť všetkých občanov a zároveň zlepšiť kvalitu života a konkurencieschopnosť hospodárstva EÚ.

2.5. Vo svojom uznesení z 30. októbra 2019 EHSV zdôraznil, že „je potrebné, aby sme konali súčasne na všetkých úrovniach a vytvorili dynamiku konania s cieľom riešiť naliehavé hospodárske, sociálne a environmentálne výzvy“ ⁽³⁾, ktoré si vyžadujú komplexnú stratégiu EÚ pre udržateľnosť do roku 2050 na účely vykonávania Agendy 2030 ⁽⁴⁾.

2.6. V tomto uznesení EHSV tiež zdôraznil, že „tento posun paradigmy si vyžaduje

- zmeny v riadení, t. j. sú potrebné ciele mechanizmy riadenia na rýchlejšie riešenie naliehavých problémov a na riešenie zložitých otázok. Úlohou takýchto mechanizmov by bolo spájať úrovne EÚ a členských štátov, a nie nahrádzať činnosť na každej z nich,
- začleňovanie cieľov udržateľného rozvoja do procesov hospodárskeho a sociálneho monitorovania a zostavovania rozpočtu EÚ“,
- aby bol „európsky semester vybavený novými, vylepšenými, merateľnými a doplnkovými sociálnymi, hospodárskymi a environmentálnymi ukazovateľmi na monitorovanie a sledovanie všetkých aspektov a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ako aj 17 cieľov udržateľného rozvoja“.

2.7. Udržateľnosť je kľúčovým prvkom každej úspešnej stratégie konkurencieschopnosti a Európa by mala posilniť jej hospodárske hnacie mechanizmy a zároveň upevniť svoje postavenie globálneho inovátora založené na modeli obehového hospodárstva a vytvoriť ďalšiu generáciu podnikateľských príležitostí, ktoré sa budú riadiť dopytom po udržateľných riešeniach. Stabilný rast dopytu na trhu v oblasti udržateľných riešení si vyžaduje súlad medzi politickými cieľmi zameranými na udržateľnosť.

⁽²⁾ Ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2020 [COM(2019) 650 final].

⁽³⁾ Uznesenie EHSV: Uznesenie o príspevku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2020 a na ďalšie roky (Ú. v. EÚ C 47, 11.2.2020, s. 1).

⁽⁴⁾ Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj.

2.8. Vo svojom doplňujúcom stanovisku na tému *Ročný prieskum rastu na rok 2019* ⁽⁵⁾ EHSV poukázal na:

- potrebu zvýšiť verejné a súkromné investície, najmä v oblasti sociálnej a vzdelávacej infraštruktúry,
- zosúladienie s cieľmi OSN v oblasti udržateľného rozvoja do roku 2030 a s plánom energetickej a klimatickej transformácie,
- zintenzívnenie štrukturálnych reforiem, najmä v súvislosti so štrukturálnou nerovnováhou a prebytkom bežného účtu,
- využívanie finančných prostriedkov na fyzické, digitálne a environmentálne investície a na rozvoj zručností a kvalifikácií,
- ústredné postavenie ochrany sociálnych práv, ktorá sa má zahrnúť do európskeho semestra rovnako ako makroekonomické a rozpočtové ciele,
- zdaňovanie na podporu výrobných investícií a výdavkov v reálnom hospodárstve,
- konzultácie so sociálnymi partnermi v rôznych fázach vykonávania európskeho semestra,
- vylúčenie statkov strategického významu z privatizácie.

2.9. Z makroekonomického hľadiska „je jednoznačne potrebné vytvoriť novú európsku hospodársku stratégiu: pozitívnu rétoriku pre budúci rozvoj hospodárstva EÚ v širšom svete, ktorá by pomohla zvýšiť odolnosť EÚ voči hospodárskym otrasom a hospodársku, sociálnu a environmentálnu udržateľnosť jej hospodárskeho modelu, a tak znovu získať dôveru a zabezpečiť všetkým Európanom stabilitu a spoločnú prosperitu“ ⁽⁶⁾.

2.10. Prioritami sú „udržateľný a inkluzívny rast, zníženie nerovností, vzostupná konvergencia, zabezpečenie rastu produktivity a konkurencieschopnosti v zmysle cieľov stratégie Európa 2020, dobré podmienky pre podnikanie a investície, kvalitné pracovné miesta a primerané mzdy, boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, stabilné verejné rozpočty zamerané na udržateľnosť, stabilný finančný sektor a dosiahnutie cieľov udržateľnosti do roku 2030 a cieľov Parížskej dohody o zmene klímy“ ⁽⁷⁾.

2.11. V presvedčení, že realistická budúcnosť pre EÚ sa dá dosiahnuť len spojením stabilného hospodárskeho základu so silným sociálnym rozmerom ⁽⁸⁾, EHSV „dôsledne obhajuje vzostupnú konvergenciu a efektívnejšiu sociálnu politiku na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov“ ⁽⁹⁾ a potrebu vypracovať „jasný a koordinovaný plán, v ktorom sa stanovia priority pre vykonávanie piliera a presadzovanie existujúcich sociálnych práv a noriem“. „V procese nového európskeho semestra by sa mali dosiahnuť sociálne ciele v rámci monitorovania sociálnej nerovnováhy a mali by sa zaviesť nové merateľné ukazovatele, spolu s cieľovými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny v sociálnej oblasti“ ⁽¹⁰⁾.

2.12. V rámci činností zameraných na posilňovanie jednotného trhu treba podporovať „vytváranie kontextu vhodného na rozvoj rozmanitých foriem podnikov pripravených zvládnuť výzvy, ktorým spoločnosť čelí“. „Je potrebné zosúladiť a integrovať rôzne formy podnikania, ale každá z týchto oblastí si zaslúži osobitnú pozornosť z hľadiska legislatívneho zásahu a verejných investícií“, pričom treba odmietnuť univerzálny prístup ⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 190, 5.6.2019, s. 24.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV zo 17. 7. 2019 na tému *Smerom k odolnejšiemu a udržateľnejšiemu európskemu hospodárstvu* (Ú. v. EÚ C 353, 18.10.2019, s. 23).

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV zo 17. 7. 2019 na tému *Nová vízia na dobudovanie hospodárskej a menovej únie* (Ú. v. EÚ C 353, 18.10.2019, s. 32).

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV z 19. 10. 2017 na tému *Vplyv sociálneho rozmeru a európskeho piliera sociálnych práv na budúcnosť Európskej únie* (Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145), body 1.2 a 2.2.

⁽⁹⁾ Napríklad v týchto stanoviskách: *Zásady efektívnych a spoľahlivých systémov sociálnych dávok* (Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 40), *Vplyv sociálneho rozmeru a európskeho piliera sociálnych práv na budúcnosť Európskej únie* (Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145), a *Návrh odporúčania Rady o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby* (Ú. v. EÚ C 440, 6.12.2018, s. 135).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV z 25. 9. 2019 na tému *Európsky pilier sociálnych práv – hodnotenie úvodného vykonávania a odporúčania do budúcnosti* (Ú. v. EÚ C 14, 15.1.2020, s. 1).

⁽¹¹⁾ Stanovisko EHSV zo 17. júla 2019 na tému *Podpora jednotného trhu, ktorý je naklonený podnikaniu a inováciám* (Ú. v. EÚ C 353, 18.10.2019, s. 6), body 1.3 a 1.5.

2.13. EHSV zdôraznil, že „zmeny, ktoré nové technológie, umelá inteligencia a veľké dáta spôsobujú vo výrobných procesoch a v hospodárstve vo všeobecnosti, takisto radikálne zmenia trh práce“ a že je však dôležité, aby „tieto zmeny prebiehali v rámci plodného sociálneho dialógu a pri rešpektovaní práv a kvality života pracovníkov“⁽¹²⁾.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV sa domnieva, že kľúčovou prioritou je odporučiť posilnenie udržateľného hospodárskeho rastu, ktorý podnieti vytváranie pracovných miest a prosperitu potrebnú na podporu investícií s cieľom zvýšiť rast celkovej produktivity faktorov v obehovom hospodárstve, zintenzívniť štrukturálne reformy v záujme lepšej správy a väčšej zodpovednosti, najmä v digitálnej a environmentálnej oblasti, a v záujme rozvoja potrebných zručností a kvalifikácií a nevyhnutnej ochrany sociálnych práv podľa nového modelu európskeho ekologického dohovoru.

3.2. Prechod na nový model rozvoja musí byť založený na konkurencieschopnej udržateľnosti, ktorá je základným prvkom úspešného európskeho sociálneho trhového hospodárstva a v budúcnosti by mala byť aj naďalej hlavnou usmerňujúcou zásadou pod podmienkou, že investíciami do účinných a integrovaných systémov sociálnej ochrany ochráni ľudí a regióny pred nákladmi, ktoré môžu nevyhnutne vyplývať zo zmien.

3.3. Finančná kríza poukázala na dôležitosť stability a integrácie na kapitálových a finančných trhoch, kde fragmentácia aj naďalej brzdí rast podnikov a investície. Na obnovenie dôvery trhu vo všetkých členských štátoch by bolo potrebné prijať ďalšie opatrenia, najmä vo finančnom sektore.

3.4. EÚ potrebuje novú hospodársku stratégiu, ktorá bude podporovať neustály, inkluzívny a udržateľný hospodársky rozvoj a zabezpečiť plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých. EHSV je presvedčený, že dobudovanie dobre vybaveného a súdržného jednotného trhu so zameraním na potreby občanov a podnikov musí byť jadrom harmonickej a inkluzívnej, oživenej, aktualizovanej európskej integrácie, ktorá je prispôbená novým technológiám a infraštruktúram v rámci plne interoperabilného digitálneho jednotného trhu. V procese transformácie v rámci európskeho ekologického dohovoru by sa mal kľásť osobitný dôraz na úlohu obchodného modelu zameraného na ľudí, aký predstavujú podniky sociálneho hospodárstva.

3.5. EHSV považuje za potrebné, aby sa spolu s dôkladným administratívnym zjednodušením, rozsiahlym procesom digitalizácie a intenzívnym budovaním kapacít všetkých zainteresovaných strán vytvorila posilnená infraštruktúra jednotného trhu na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni a aby sa proaktívne zapojili občania, spotrebiteľia a podniky s cieľom posilniť zjednodušené a používateľsky ústretové koncepcie a včasné, transparentné a účinné aplikácie a uplatňovanie pravidiel jednotného trhu ako základ pre úspešnú transformáciu na efektívnu, jednotnú, a vyváženú EÚ, ktorá bude založená na digitálnych technológiách a po hospodárskej, environmentálnej a sociálnej stránke udržateľná.

3.6. EHSV rovnako ako v minulosti zdôrazňuje, že je dôležité „čo najskôr prekonať infraštruktúralnú, územnú a kultúrnu digitálnu priepasť, ktorá dnes predstavuje brzdu hospodárskeho a sociálneho rozvoja EÚ a je zdrojom rozdielov, pokiaľ ide o životné podmienky a príležitosti občanov a podnikov“⁽¹³⁾.

3.7. EHSV sa domnieva, že ak budú chýbať nové mechanizmy riadenia, ktoré by dokázali občanov a podniky, ako aj verejných a súkromných aktérov na miestnej a regionálnej úrovni, zapojiť ako proaktívnych protagonistov do procesu zdola nahor, v rámci ktorého by sa konkrétnym potrebám a výzvam v teréne dostalo pozornosti a náležitej váhy, môže sa stať, že realizácia navrhovanej strategickej vízie bude musieť čeliť rizikám a narazí na odpor, ktoré môžu spomaliť proces vykonávania. Európskym aj vnútroštátnym inštitúciám odporúča vytvoriť nové štruktúry riadenia schopné zabezpečiť účasť a zapojenie miestneho kontextu a občianskej spoločnosti do navrhovania a vykonávania opatrení, ktoré by boli spravodlivé a primerané realite, pre ktorú sú určené.

V Bruseli 19. februára 2020

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV zo 17. júla 2019 na tému *Podpora jednotného trhu, ktorý je naklonený podnikaniu a inováciám* (Ú. v. EÚ C 353, 18.10.2019, s. 6), body 1.3 a 1.5.

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV z 18. 10. 2017 na tému *Digitálny jednotný trh – preskúmanie v polovici trvania* (Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 102), bod 1.8.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny

[COM(2019) 652 final]

(2020/C 120/02)

Spravodajca: **Petr ZAHRADNÍK**

Konzultácia	Európska komisia 6. 2. 2020
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	4. 2. 2020
Prijaté v pléne	19. 2. 2020
Plenárne zasadnutie č.	550
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	129/10/17

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV pozorne sleduje spomaľovanie výkonnosti ekonomiky eurozóny a postupné zastavenie znižovania miery nezamestnanosti, ktoré i naďalej sprevádza vyšší výskyt rizikových faktorov ovplyvňujúcich hospodársky výkon.

1.2. Napriek tomu sa podľa EHSV za rozhodujúci prvok budúceho hospodárskeho modelu EÚ a eurozóny považuje obsah európskeho ekologického dohovoru. Mohol by to byť začiatok zásadných zmien a obratu. Veľmi bude záležať na tom, ako sa s touto zmenou vyrovnáme. Úspech dohovoru môže Európu hospodársky i sociálne posunúť na kvalitatívne vyššiu úroveň a naopak jeho prípadný neúspech môže znamenať osudové riziko pre integritu celej EÚ.

1.3. Dôležitým parametrom hospodárskeho vývoja, tak z tradičného hľadiska, ako aj z hľadiska nových prvkov obsiahnutých v európskom ekologickom dohovore, je pretrvávajúca územná odlišnosť a rozdiely v rámci EÚ, ktoré existujú i napriek relatívne úspešnej konvergencii v ostatných rokoch.

1.4. Vzhľadom na potrebu prispieť a urýchliť proces konvergenzie súhlasí EHSV s názorom, že európsky ekologický dohovor môže predstavovať platformu na presadenie spoločnej európskej pridanej hodnoty.

1.5. EHSV konštatuje, že napriek pretrvávajúcim rizikovým javom, najmä v niektorých členských štátoch, sa stav, stabilita a fungovanie finančného sektora v eurozóne zlepšili.

1.6. EHSV je presvedčený, že štrukturálne reformy a investície spojené s uplatňovaním európskeho ekologického dohovoru môžu pomôcť výrazne zvýšiť hospodársku prosperitu eurozóny vrátane tých členských štátov, ktorých potenciál rastu je teraz podpriemerný. Môže to podporiť proces konvergenzie v rámci eurozóny i celej EÚ.

1.7. EHSV naliehavo upozorňuje, že na splnenie cieľov európskeho ekologického dohovoru bude potrebný veľký objem finančných zdrojov, ktoré momentálne nie sú v plnom rozsahu zaistené. Za znepokojujúci považuje najmä nedostatočný objem finančných prostriedkov navrhnutých pre Fond na spravodlivú transformáciu a Mechanizmus spravodlivej transformácie. EHSV ďalej dodáva, že preto bude rozhodujúce zapojiť do tohto úsilia ďalšie vnútroštátne verejné a súkromné zdroje a vytvoriť vhodné podmienky na ich pridelovanie pri plnení cieľov dohovoru.

1.8. EHSV zdôrazňuje, že v nadchádzajúcom období je naďalej potrebná obozretná ofenzívna fiškálna politika, najmä vzhľadom na očakávané spomalenie hospodárskeho rastu, pričom treba zaistiť vyváženosť mixu hospodárskej politiky a pilierov, na ktorých spočíva HMÚ. K dosiahnutiu týchto cieľov by prispelo uplatňovanie tzv. zlatého pravidla v oblasti verejných investícií.

1.9. EHSV odporúča venovať väčšiu pozornosť prispôsobeniu daňového systému budúcim potrebám, tak z hľadiska podnecovania ekologickejšieho správania spotrebiteľov a výrobcov, ako aj pokiaľ ide o zabezpečenie spravodlivých podmienok zdaňovania, aby sa neprehlbovali rozdiely vo výške príjmov a miere bohatstva a aby sa zabránilo daňovým podvodom, daňovým únikom a vyhýbaniu sa zákonným povinnostiam.

1.10. EHSV upozorňuje, že je potrebné nájsť súlad medzi vývojom finančných inovácií a stanovením pravidiel pre dohľad nad finančnými trhmi a ich reguláciu v podmienkach dynamického rozvoja nových typov finančných platforiem. Výbor zdôrazňuje, že je veľmi dôležité zabezpečiť stabilitu finančného trhu. Zároveň opakovane poukazuje na oneskorenie pri zavádzaní zostávajúcich nosných prvkov, ktoré sú na dobudovanie finančnej únie nevyhnutné.

2. Kontext

2.1. Výkonnosť hospodárstva eurozóny sa spomaľuje, nezamestnanosť už prestáva klesať a inflácia i napriek miernemu nárastu zostáva nízka a pod úrovňou inflačného cieľa.

2.2. Výhľad na rok 2020 je spojený s vyšším výskytom rizikových faktorov a s neistotou, ktorá z nich vyplýva. Tieto riziká môžu mať za následok dlhšie obdobie slabého rastu a nízkej inflácie a rastu miezd, ako aj prehlbujúce sa rozdiely v príjmoch v nadchádzajúcich rokoch, pokiaľ nedôjde k výraznému oživeniu investičnej aktivity, najmä v odvetviach s vysokou produktivitou, v ktorých môžu eurozóna a EÚ konkurovať svetu.

2.3. Napriek dobrým podmienkam na trhu práce došlo v rokoch 2018 a 2019 len k pomalému miernemu zvýšeniu reálnych miezd pod úrovňou 1 %. Tento nárast je však stále veľmi nerovnomerný a rozdelenie bohatstva nie je vyvážené. Naopak, v mnohých prípadoch sa mzdové rozdiely prehĺbili a v niektorých krajinách zostáva reálna mzda nižšia než pred desiatimi rokmi. Prispieva to k rozširovaniu fenoménu chudobných pracujúcich, to znamená ľudí, ktorí sa i napriek tomu, že sú zamestnaní, ťažko dostávajú nad hranicu chudoby alebo čelia riziku sociálneho vylúčenia. Rast reálnych miezd a znižovanie chudoby sú dôležité pre zvyšovanie životnej úrovne a súkromnej spotreby, čo má pozitívny vplyv na výrobu a hospodársky rast.

2.4. Vysoký prebytok bežného účtu klesol a rozdiel medzi členskými štátmi s deficitom a členskými štátmi s prebytkom sa mierne znížil, najmä v dôsledku slabnúceho vonkajšieho dopytu. Niektoré členské štáty majú však naďalej nadmerné prebytky. Opatrenia v oblasti investícií a miezd, ktorými by sa zabezpečilo ich zníženie, by pomohli zvrátiť trend slabého rastu v eurozóne.

2.5. Zásadným novým prvkom je európsky ekologický dohovor považovaný za dlhodobú príležitosť, ktorá môže mať už v krátkodobom horizonte dosah na udržateľný hospodársky rast. Bude si to vyžadovať obrovské finančné náklady v krátkodobom aj strednodobom horizonte. Obrovský význam budú mať teda novonavrhnuté nástroje – investičný plán pre udržateľnú Európu a Fond na spravodlivú transformáciu.

2.6. Problémom hospodárskeho rozvoja eurozóny zostáva i naďalej jeho nerovnomernosť, spôsobená jednak hĺbkou následkov minulej hospodárskej krízy, jednak odlišnosťou štrukturálnych problémov v ekonomike jednotlivých členských štátov, ktoré im bránia v plnej miere naplniť svoj hospodársky potenciál. Táto nerovnomernosť sa prejavuje aj závažnými sociálnymi dôsledkami, najmä pretrvávajúcou chudobou a sociálnym vylúčením. Hoci v súčasnosti patrí do tejto kategórie asi o 5 miliónov osôb menej ako v roku 2012, EHSV sa oprávnenne pýta, či pri očakávanom hospodárskom spomalení nehrozí, že opäť dôjde k takejto situácii, a či sú členské štáty a EÚ teraz lepšie pripravené čeliť tejto hrozbe.

2.7. Stav, stabilita a fungovanie finančného sektora v eurozóne sa od krízy výrazne zlepšili, stále sa tu však vyskytujú rizikové a nie celkom zdravé javy, najmä v prípade niektorých vnútroštátnych finančných systémov.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV konštatuje, že eurozóna sa ešte stále nachádza vo fáze hospodárskeho rastu, ktorý však už slabne. V tejto súvislosti je dôležité uvedomiť si, že HMÚ je založená na menovom a finančnom pilieri, hospodárskom pilieri, sociálnom pilieri a politickom pilieri. EHSV v súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami⁽¹⁾ odporúča zabezpečiť medzi týmito piliermi vyváženosť a rovnováhu. Zanedbanie a porušenie rovnováhy by mohlo spôsobiť vznik nebezpečných rozdielov.

3.2. EHSV zastáva názor, že európsky ekologický dohovor možno aj tak považovať za základné kritérium realizácie potrebných štrukturálnych reforiem a súvisiacich investícií. Symbióza európskeho ekologického dohovoru a štrukturálnych reforiem, a to so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja a zásady Európskeho piliera sociálnych práv, môže výrazne zlepšiť podmienky pre dlhodobý udržateľný hospodársky rast a odstránenie negatívnych sociálnych a environmentálnych externalít a niektorých ďalších prejavov zlyhania trhu.

3.3. EHSV sa domnieva, že tieto reformy sú obzvlášť dôležité pre tie členské štáty, ktorých potenciál rastu je hlboko pod priemerom eurozóny. Tento nedostatok budú môcť v nadchádzajúcom desaťročí odstrániť pomocou rozsiahlych cieľných investícií do výrobných odvetví.

3.4. EHSV dôrazne upozorňuje, že je dobré mať na pamäti varovanie, že bez primeraných dostatočne rozsiahlych a zároveň udržateľných investícií hrozí eurozóne dlhšie obdobie nízkeho potenciálneho rastu a produktivity, nízkych miezd, rastúcich nerovností a nepredvídateľnej inflácie.

3.5. EHSV podotýka, že eurozóna bude musieť v nadchádzajúcom období preukázať väčšiu mieru zodpovednosti a citlivosti voči vplyvu hospodárstva na zmenu klímy. Jej rozsah a intenzita patria v súčasnosti medzi najvýznamnejšie globálne systémové riziká, ktoré sú navyše všeobecne známe a uznané.

3.6. EHSV zastáva názor, že rok 2020 bude veľmi pravdepodobne prelomovým rokom, keď dôjde k zmene hospodárskeho modelu – začlenia sa doň environmentálne kritériá, ktoré sa stanú súčasťou trhového rozhodovania. Bude to mať ďalekosiahle dôsledky výrazne presahujúce horizont roku 2020. Tento obrat sa považuje za nevyhnutný nielen z hľadiska fungovania hospodárskeho systému, ale aj z hľadiska požiadaviek na vykonávanie hospodárskej politiky. EHSV varuje, že ak by správa a riadenie tejto prelomovej fázy zlyhali, mohlo by to mať ničivý dosah na celý projekt EÚ. Preto je veľmi dôležité dosiahnuť v tejto súvislosti spoločnú dohodu, ktorá sa týka viacerých úrovní. Ide napríklad o dohodu medzi Európskou komisiou a členskými štátmi, medzi samotnými členskými štátmi, pričom treba rešpektovať výrazné územné rozdiely, medzi záujmami jednotlivých zložiek občianskej spoločnosti atď.

3.7. EHSV sa preto domnieva, že európsky ekologický dohovor a hlavné nástroje jeho uplatňovania, najmä investičný plán pre udržateľnú Európu a Fond na spravodlivú transformáciu, ponúkajú príležitosť, ako reagovať na súčasné výzvy a potreby. Ich zavádzanie do praxe bude veľkým testom súdržnosti záujmov členov eurozóny, ako i celej EÚ. V tejto súvislosti musia členské štáty nielen brániť svoje vlastné potreby, ale aj rešpektovať potreby ostatných členov a usilovať sa o spoločný postoj, ktorý bude výhodný pre všetkých. Pritom treba zohľadniť aj vplyv na jednotlivé zložky spoločnosti a zabezpečiť spravodlivé rozdelenie nákladov a prínosu politiky v oblasti klímy medzi členské štáty a v rámci nich.

3.8. EHSV upozorňuje, že pre obrovskú výzvu vyplývajúcu z európskeho ekologického dohovoru budú spoločné prostriedky, ktoré sú k dispozícii v rozpočte EÚ, nepochybne úplne nedostatočné. Preto je nevyhnutné uvažovať o novom rámci financovania spoločných strategických potrieb EÚ, prostredníctvom ktorého sa budú v rámci tohto úsilia účinne využívať aj vnútroštátne verejné a súkromné finančné prostriedky. EHSV dodáva, že možnosti na ich alokáciu existujú nielen v čisto „ekologických oblastiach“, ale aj v oblastiach, ktoré môžu významne prispieť k plneniu cieľov európskeho ekologického dohovoru, ako je digitálna transformácia, rozvoj sieťových odvetví alebo inteligentná a udržateľná dopravná infraštruktúra.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 47, 11.2.2020, s.106; Ú. v. EÚ C 353, 18.10.2019, s. 32.

3.9. EHSV považuje za nevyhnutné, aby investičné stratégie eurozóny a EÚ na nové desaťročie boli prísne koordinované a aby rešpektovali záujmy všetkých príslušných aktérov. Na tento účel môžu od roku 2021 dobre poslúžiť dva nové nástroje – rozpočtový nástroj pre konvergenciu a konkurencieschopnosť a Program InvestEU⁽²⁾, v účinnom spojení s tradičnými spôsobmi vynakladania prostriedkov z rozpočtu EÚ, napríklad s politikou súdržnosti.

3.10. Hospodárska kríza z roku 2008 paralyzovala proces hospodárskej konvergenie medzi štátmi eurozóny. V rámci hospodárskeho oživenia nebol obnovený všade rovnako: podarilo sa ho obnoviť v strednej a východnej Európe, nie však v jej južnej časti. Súčasne najúspešnejšie krajiny strednej, východnej a juhovýchodnej Európy už predstihli alebo rýchlo doháňajú niektoré tradičné ekonomiky EÚ a tento trend bude pravdepodobne pokračovať aj v nadchádzajúcom desaťročí. Konvergencia sa však musí ešte viac zvýšiť, keďže medzi členskými štátmi pretrvávajú výrazné rozdiely. EHSV v tomto kontexte podporuje udržateľný a inkluzívny rast EÚ ako celku, pričom treba znížiť sociálnu a hospodársku nerovnováhu v rámci členských štátov aj medzi nimi.

3.11. EHSV kladie veľký dôraz na vyváženost jednotlivých zložiek hospodárskej politiky. Predovšetkým je nevyhnutné využívať aj nástroje fiškálnej politiky, ako to v posledných rokoch požaduje Európska centrálna banka (ECB). ECB bude zrejme i naďalej uplatňovať akomodačnú menovú politiku zameranú na rast, ktorej cieľom je nielen priblížiť infláciu inflačnému cieľu, ale aj zachovať priaznivé podmienky pre rast a zároveň zaistiť finančnú stabilitu. EHSV tiež odporúča, aby sa posilnila úloha ECB ako veriteľa poslednej inštalácie.

3.12. Zlepšenie fiškálnej disciplíny v uplynulom období umožňuje viesť v najbližšom čase obozretnú ofenzívnu fiškálnu politiku so zreteľom na účinky skutočného spomalenia hospodárskeho rastu v nadchádzajúcich rokoch. V súčasnosti najviac potrebujeme nielen investície, ale aj ďalšie výrazné posilnenie uplatňovania štrukturálnej politiky s cieľom zvýšiť hospodársky potenciál a odstrániť pretrvávajúce rozdiely a prejavy zlyhania trhu a zároveň zabezpečiť spravodlivé pracovné podmienky a sociálnu ochranu. Znamená to napríklad podporu fungovania účinných inštitúcií, nezávislého a efektívneho súdnictva, kvalitnej verejnej správy, spoľahlivých rámcov na boj proti korupcii, účinných daňových systémov, kvalitných systémov vzdelávania, nástrojov na podporu podnikania, ktoré spĺňajú požiadavky trhu, vysokých noriem na zabezpečenie podpory v nezamestnanosti alebo posilnenia štruktúr sociálneho dialógu vrátane kolektívneho vyjednávania.

3.13. EHSV je presvedčený o tom, že by sa malo podrobnejšie považovať o relevantnosti a udržateľnosti existujúcich parametrov daňového systému. Eurozóna sa vyznačuje relatívne vysokým daňovým zaťažením, ktoré je navyše väčšmi orientované na zdanenie práce, pričom ekologicky zamerané dane a dane z majetku majú len veľmi malý podiel na celkových daňových príjmoch. EHSV preto konštatuje, že je potrebné zaviesť také formy zdaňovania, ktoré zmiernujú daňové zaťaženie práce a zvyšujú ho napríklad v prípade finančných špekulácií. Odporúča sa zaviesť spravodlivé daňové podmienky najmä vzhľadom na nové formy digitálneho hospodárstva, pri ktorých sa kapitál sústreďuje skôr na získavanie hodnoty než na výrobu tovaru a poskytovanie služieb. V budúcnosti by ekologicky zamerané dane mohli byť dôležitým nástrojom na podnecovanie ekologickejšieho správania spotrebiteľov a výrobcov bez toho, aby to výrazne ovplyvnilo podmienky hospodárskeho rastu. EHSV zároveň upozorňuje, že v dôsledku akýchkoľvek zmien v daňových systémoch sa nesmie zhoršiť už aj tak veľmi nerovnomerné rozdelenie príjmov a bohatstva. EHSV žiada, aby sa ďalej vyvíjalo a zintenzívnilo úsilie na boj proti daňovým podvodom, únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam (agresívne daňové plánovanie), čím sa zefektívni daňový systém. EHSV súhlasí s Európskou komisiou, že je potrebná užšia koordinácia a spolupráca medzi členskými štátmi pri určovaní parametrov daňovej politiky v záujme vytvorenia spravodlivých podmienok na jednotnom trhu. EHSV takisto podporuje Európsku komisiu v úsilí a úvahách zameraných na dosiahnutie dohody o spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb (CCCTB) a o prehľade rozdelenia ziskov medzi členskými štátmi. Ako sa uvádza v predchádzajúcom stanovisku⁽³⁾ a opakuje v publikácii EHSV *Taxation – The views of organised civil society* (Zdaňovanie – názory organizovanej občianskej spoločnosti), EHSV zastáva názor, že daňová politika vo všeobecnosti a najmä boj proti daňovým podvodom musia pre budúcu Európsku komisiu zostať prioritou. EHSV preto schvaľuje diskusiu o postupnom prechode na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou a o riadnom legislatívnom postupe v daňových otázkach, pričom uznáva, že všetky členské štáty musia mať stále dostatočné možnosti zapojiť sa do rozhodovacieho procesu.

(2) Na tieto otázky sa nedávno zamerali stanoviská EHSV Ú. v. EÚ C 47, 11.2.2020, s. 106; Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 131; Ú. v. EÚ C 282, 20.8.2019, s. 20.

(3) Ú. v. EÚ C 353, 18.10. 2019, s. 90.

3.14. EHSV opätovne konštatuje, že i naďalej je prioritou nevyhnutnosť zveľaďovať jednotný trh a zlepšovať jeho fungovanie a tiež vytvoriť a zabezpečiť podmienky pre spravodlivú hospodársku súťaž a kvalitné podnikateľské prostredie. Tento problém by sa mohol riešiť prostredníctvom činností a opatrení v rámci európskeho semestra.

3.15. EHSV si uvedomuje, že obrovské štrukturálne výzvy európskeho hospodárstva majú sociálne dôsledky a vplyvy, ktorým sa nedá zabrániť. Nevyhnutným predpokladom úspešného zvládnutia týchto výziev je zabezpečenie a vytvorenie podmienok pre rozvoj nových profesijných zručností a systémov na prechod medzi povolaniami, ako aj zaistenie účinnej sociálnej ochrany primeranej potrebám. EHSV považuje Európsky pilier sociálnych práv za vhodnú platformu na tento účel a súhlasí s tým, aby sa jeho obsah premietol do právnych noriem EÚ.

3.16. EHSV upozorňuje, že rýchlosť, akou sa zavádzajú inovácie vo finančnom sektore, nezodpovedá schopnosti regulačných systémov prispôbiť sa im prostredníctvom pravidiel a ochrany. Zdá sa, že tradičný úverový sektor je dobre zaistený čoraz prísnejšími pravidlami, ktoré si však vyžadujú vysoké náklady na dosiahnutie súladu, pričom podnikateľské prostredie by často potrebovalo flexibilnejšie a dostupnejšie nástroje. V tomto zmysle predstavuje banková únia a eurozóna významný ekosystém, očakáva sa však, že jeho regulačné systémy a pravidlá dokážu lepšie stimulovať investície v rámci celého jednotného trhu a odstrániť prekážky, aby finančné trhy a ich reálne aktivity neboli stále vo veľkej miere obmedzované štátnymi hranicami.

3.17. EHSV upozorňuje, že proces budovania finančnej únie (bankovej únie funkčne spojenej s úniou kapitálových trhov), ako aj hospodárskej a menovej únie, nie je ani na konci druhej dekády 21. storočia dokončený. EHSV oceňuje pokrok dosiahnutý najmä v oblasti hospodárskej únie, kde sa nepochybne osvedčil nástroj európskeho semestra a jeho neustále zlepšovanie. Zároveň so znepokojením konštatuje, že v prípade menovej únie (z pohľadu viacerých členských štátov, ktoré stále nepatria do eurozóny, ako aj pokiaľ ide o pokrok z hľadiska vonkajšieho zastupovania eurozóny a z hľadiska jej správy) ani v prípade finančnej únie sa v uplynulých mesiacoch nedosiahol žiaden hmatateľný pokrok. EHSV oceňuje, že sa zvýšila odolnosť a robustnosť finančného sektora eurozóny, a podporuje opatrenia na zmiernenie zostávajúcich nedostatkov. EHSV žiada, aby sa rýchlo zaviedol európsky systém ochrany vkladov (EDIS), a víta oznámenie Európskej komisie zamerané na posilnenie európskeho rámca v oblasti dohľadu a regulácie, ako aj opatrení proti praniu špinavých peňazí.

3.18. V snahe posilniť aj politický pilier HMÚ víta EHSV názor Európskej komisie, pokiaľ ide o zapojenie sociálnych partnerov do reforiem zameraných na zamestnanosť a sociálne a hospodárske záležitosti, čo sa považuje za nevyhnutné pre väčšie stotožnenie sa s reformami a väčšiu podporu ich zavádzania. Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti ako celku je však rozhodujúce najmä pre vyváženosť medzi finančným, hospodárskym, sociálnym a politickým pilierom HMÚ.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV sa domnieva, že ekologický rozmer a jeho sociálne dôsledky sa musia zohľadniť v hospodárskom systéme a v každodennom správaní hospodárskych subjektov, ako aj tvorcov a realizátorov politiky.

4.2. Obsah ekologického dohovoru musí byť spätý so sociálnym rozmerom. Hoci sa musíme vyrovnáť s problémom zmeny klímy, zároveň musíme podporovať inkluzívny rast, zlepšiť adaptačnú schopnosť hospodárstva, obmedziť nerovnosti, zabezpečiť spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých pracovníkov, posilniť systémy odbornej prípravy pre pracovníkov a riešiť otázky spojené s chudobou a sociálnym vylúčením. EHSV víta zohľadňovanie Európskeho piliera sociálnych práv a cieľov udržateľného rozvoja v procese európskeho semestra. Túto snahu však treba ešte viac sformalizovať.

4.3. EHSV s veľkým záujmom berie na vedomie návrh na zavedenie investičného plánu pre udržateľnú Európu a Fondu na spravodlivú transformáciu, oceňuje stanovenie ich cieľov a víta navrhované opatrenia, napríklad zvýšenie podielu výdavkov na klimatické a environmentálne činnosti z prostriedkov rozpočtu EÚ. Dodáva však, že investičný plán pre udržateľnú Európu nebude postačujúci. Očakáva sa, že investičný plán umožní investície vo výške približne 100 miliárd EUR ročne, avšak na dosiahnutie klimatických a energetických cieľov EÚ do roku 2030 budú podľa odhadu Európskej komisie potrebné ďalšie investície vo výške približne 260 miliárd EUR ročne. V tejto súvislosti by sa mal posilniť najmä Fond na spravodlivú transformáciu ako ťažisko celého Mechanizmu spravodlivej transformácie. Podrobnejšie hodnotenie prinesú pripravované stanoviská EHSV k týmto iniciatívam.

4.4. EHSV navrhuje, aby bol európsky ekologický dohovor považovaný za platformu na presadenie spoločnej európskej pridanej hodnoty, spoločných potrieb a záujmov a spoločných investícií, ktorých výnos bude prospešný pre celú EÚ aj pre eurozónu, nielen pre jednotlivých aktérov.

4.5. Pre úspešné zavedenie európskeho ekologického dohovoru je veľmi dôležité jeho rovnomerné uplatňovanie na celom území EÚ a eurozóny. EHSV sa domnieva, že tento parameter je nevyhnutný na zabezpečenie priaznivých podmienok pre ďalšiu konvergenciu a makroekonomickú stabilitu.

4.6. EHSV si uvedomuje, že z hľadiska fiškálnej udržateľnosti je veľmi dôležité obozretné a procedurálne čisté fungovanie vnútroštátnych fiškálnych mechanizmov. Na strane príjmov to zahŕňa napríklad spravodlivosť a transparentnosť daňových systémov, ako aj dodržiavanie daňových pravidiel, a na strane výdavkov nastavenie spravodlivých pravidiel verejného obstarávania alebo uplatňovanie kritérií, ktorými sa stanovuje a meria účinnosť a kvalita verejných výdavkov.

4.7. EHSV odporúča, aby sa v rámci zlepšovania fungovania jednotného trhu a jeho prepojenosti s európskym semestrom prostredníctvom cieľného zamerania v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny, prepojenia s rozpočtom EÚ a dôsledného dodržiavania záväzkov, ktoré z týchto odporúčaní vyplývajú, systematicky posudzoval prínos týchto postupov s cieľom dosiahnuť naplnenie fiškálnej kapacity, zvýšiť konkurencieschopnosť Európy ako celku a zlepšiť environmentálnu a sociálnu udržateľnosť.

4.8. Predmetom nášho záujmu by nemal byť len verejný dlh, ale aj ochrana verejných statkov. Značné zdroje nie sú potrebné len na riešenie klimatických zmien. Po predchádzajúcej stagnácii objemu verejných investícií je nevyhnutné zvýšiť investície do verejnej infraštruktúry (napríklad v oblasti digitalizácie), čo nielenže v krátkodobom horizonte podporí hospodársky rast, ale zabezpečí aj dlhodobjšie výrobné kapacity pre budúcu prosperitu a konkurencieschopnosť. V súlade s argumentmi Európskej komisie si fiškálna politika vyžaduje komplementárnosť s menovou pozíciou ECB. Rozpočtové pravidlo pre verejné investície, tzv. zlaté pravidlo, by mohlo, ak sa udrží fiškálna disciplína, umožniť a podnietiť výraznejší nárast verejných investícií na tento účel.

4.9. V snahe posilniť pružnosť a odolnosť eurozóny voči hospodárskym otrasom je vhodné zaviesť nástroj, ktorý pomôže členským štátom vyrovnáť sa s následkami týchto otrasov a ešte lepšie ich preventívne pripraví na to, aby im dokázali odolávať. EHSV preto víta navrhovaný rozpočtový nástroj pre konvergenciu a konkurencieschopnosť⁽⁴⁾, ako aj dohodu o posilnenej úlohe Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS). EHSV zároveň varuje pred rizikom narušenia rovnováhy medzi hlavnými piliermi (pozri vyššie), na ktorých spočíva HMÚ. Pokiaľ ide o riadenie stabilizačných nástrojov, EHSV podporuje demokratizáciu prostredníctvom väčšieho zapojenia Európskeho parlamentu a sociálnych partnerov v rámci politického piliera HMÚ, pričom by sa malo prihliadať na zásady Európskeho piliera sociálnych práv a ciele udržateľného rozvoja.

V Bruseli 19. februára 2020

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER

⁽⁴⁾ Pozri stanovisko EHSV Ú. v. EÚ C 47, 11.2.2020, s. 106.

PRÍLOHA

Nasledujúci bod stanoviska sekcie bol zmenený podľa pozmeňovacieho návrhu prijatého zhromaždením, avšak získal minimálne štvrtinu odovzdaných hlasov (článok 59 ods. 4 rokovacieho poriadku):

3.13. EHSV je presvedčený o tom, že by sa malo podrobnejšie pouvažovať o relevantnosti a udržateľnosti existujúcich parametrov daňového systému. Eurozóna sa vyznačuje relatívne vysokým daňovým zaťažením, ktoré je navyše väčšmi orientované na zdanenie práce, pričom ekologicky zamerané dane a dane z majetku majú len veľmi malý podiel na celkových daňových príjmoch. EHSV preto konštatuje, že je potrebné zaviesť také formy zdaňovania, ktoré zmiernujú daňové zaťaženie práce a zvyšujú ho napríklad v prípade finančných špekulácií. Odporúča sa zaviesť spravodlivé daňové podmienky najmä vzhľadom na nové formy digitálneho hospodárstva, pri ktorých sa kapitál sústreďuje skôr na získavanie hodnoty než na výrobu tovaru a poskytovanie služieb. V budúcnosti by ekologicky zamerané dane mohli byť dôležitým nástrojom na podnecovanie ekologickejšieho správania spotrebiteľov a výrobcov bez toho, aby to výrazne ovplyvnilo podmienky hospodárskeho rastu. EHSV zároveň upozorňuje, že v dôsledku akýchkoľvek zmien v daňových systémoch sa nesmie zhoršiť už aj tak veľmi nerovnomerné rozdelenie príjmov a bohatstva. EHSV žiada, aby sa ďalej vyvíjalo a zintenzívnilo úsilie na boj proti daňovým podvodom, únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam (agresívne daňové plánovanie), čím sa zefektívni daňový systém. EHSV súhlasí s Európskou komisiou, že je potrebná užšia koordinácia a spolupráca medzi členskými štátmi pri určovaní parametrov daňovej politiky v záujme vytvorenia spravodlivých podmienok na jednotnom trhu. EHSV takisto podporuje Európsku komisiu v úsilí a úvahách zameraných na dosiahnutie dohody o spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb (CCCTB) a o prehľade rozdelenia ziskov medzi členskými štátmi. EHSV podporuje iniciatívu Komisie, pokiaľ ide o hlasovanie kvalifikovanou väčšinou, a považuje za dôležité, aby sa takéto hlasovanie zavádzalo postupne a aby sa v súvislosti s podmienkami jeho uplatňovania dosiahol široký konsenzus.

Výsledok hlasovania o pozmeňovacom návrhu:

Za: 80

Proti: 48

Zdržalo sa: 21

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK